Европейски парламент
2024 – 2029

ПРИЕТИ ТЕКСТОВЕ

P10_TA(2026)0161

Гарантиране на отговорност и правосъдие в отговор на продължаващите нападения на Русия срещу цивилното население в Украйна

Резолюция на Европейския парламент от 30 април 2026 г. относно гарантирането на отговорност и правосъдие в отговор на продължаващите нападения на Русия срещу цивилното население в Украйна (2026/2700(RSP))

Европейският парламент,

– като взе предвид предишните си резолюции относно Украйна и Русия,

– като взе предвид Устава на Организацията на обединените нации,

– като взе предвид Женевските конвенции от 1949 г. и допълнителните протоколи към тях,

– като взе предвид Римския статут на Международния наказателен съд,

– като взе предвид споразумението от 25 юни 2025 г. между Съвета на Европа и Украйна за създаване на специален трибунал за престъплението агресия срещу Украйна,

– като взе предвид заключенията на Европейския съвет от 26 юни 2025 г., 18 декември 2025 г. и 19 март 2026 г.,

– като взе предвид резолюциите на Общото събрание на ООН от 2 март 2022 г., в които се осъжда агресията на Русия срещу Украйна в нарушение на Устава на ООН, и от 14 ноември 2022 г. относно осигуряването на средства за правна защита и репарации във връзка с агресията срещу Украйна,

– като взе предвид Конвенцията на Съвета на Европа за създаване на международна комисия за исковете за Украйна;

– като взе предвид създаването в Хага на Международния център

за наказателно преследване на престъплението агресия срещу Украйна,

– като взе предвид член 136, параграфи 2 и 4 от своя Правилник за дейността,

А. като има предвид, че изминаха повече от четири години, откакто Русия започна своята незаконна, непровокирана и неоправдана пълномащабна агресивна война срещу Украйна, след като още през 2014 г. анексира Крим и окупира части от региона на Донбас, като при това тази война представлява грубо нарушение на суверенитета и териториалната цялост на Украйна и има сериозни хуманитарни, икономически, екологични и регионални последици; като има предвид, че агресивната война на Русия се ръководи от националистическа империалистическа идеология и се вписва в по-широк набор от цели, насочени срещу Запада и неговите интереси и ценности;

Б. като има предвид, че Русия е извършвала умишлено и многократно нападения срещу цивилни лица и граждански обекти, включително срещу енергийна инфраструктура и здравни заведения, като тези нападения представляват тежки нарушения на международното хуманитарно право, включително на Женевските конвенции и Римския статут на Международния наказателен съд; като има предвид, че с многократните си нападения над гражданската енергийна инфраструктура на Украйна през последната зима Русия принуди милиони хора в Украйна да понасят мразовити температури в условията на ограничаване на електроснабдяването, отоплението и течащата вода; като има предвид, че непрекъснатите, систематични нападения над енергийната инфраструктура водят до масови прекъсвания на електроснабдяването, засягащи наред с другото болници и основни услуги, като по този начин се излага на опасност животът на цивилни граждани;

В. като има предвид, че неотдавна руската армия засили въздушните и ракетните си нападения срещу големи украински градове, включително Киев, Харков, Днипро, Одеса и Запорожие, което доведе до значителни жертви сред цивилното население и повсеместно разрушаване на жилищни райони; като има предвид, че през април 2026 г. Русия започна безпрецедентно голям брой нападения срещу Украйна, при които бяха убити най-малко 75 цивилни лица и бяха ранени над 400 души; като има предвид, че по данни на Службата на Върховния комисар по правата на човека на ООН (СВКПЧ) от 24 февруари 2022 г. насам са убити над 15 500 цивилни лица и над 43 000 са ранени, като действителните цифри вероятно са много по-високи;

Г. като има предвид, че по данни на УНИЦЕФ в Украйна над 3200 деца са били убити или ранени, повече от една трета от украинските деца са разселени и хиляди училища и

образователни заведения са повредени или разрушени, в резултат на което едно на всеки три деца не е било в състояние да посещава редовно присъствено училище; като има предвид, че през март 2026 г. независимата международна анкетна комисия на ООН за Украйна заключи, че руските органи са извършили престъпления срещу човечеството и военни престъпления чрез депортирането, насилственото преместване и насилственото изчезване на украински деца; като има предвид, че ЕС многократно е призовавал Русия и Беларус да гарантират безопасното и безусловно връщане в Украйна на всички украински деца и други цивилни лица, които са били депортирани или преместени; като има предвид, че върнатите деца съобщават, че от страна на руските власти са били подлагани на усилия за „превъзпитание“, насочени към заличаване на украинската им идентичност;

Д. като има предвид, че от 24 февруари 2022 г. насам Световната здравна организация е документирала най-малко 2881 нападения срещу здравни работници, здравни заведения, линейки и медицински складове в цяла Украйна;

Е. като има предвид, че Общото събрание на ООН призна, че Русия трябва да бъде подведена под отговорност за всички нарушения на международното право във или срещу Украйна и трябва да понесе правните последици от своите неправомерни действия от международен характер, включително да изплати обезщетение за вредите, причинени от тези действия; като има предвид, че Общото събрание на ООН също така призна необходимостта от създаване на международен механизъм за обезщетяване за щети, загуби или вреди, произтичащи от неправомерните действия от международен характер на Руската федерация;

Ж. като има предвид, че през март 2023 г. Международният наказателен съд издаде заповеди за арест на Владимир Путин и Мария Лвова-Белова за военното престъпление незаконно депортиране и преместване на украински деца; като има предвид, че впоследствие Международният наказателен съд издаде заповеди за задържането на четирима висши руски военнослужещи – Виктор Соколов, Сергей Кобилаш, Сергей Шойгу и Валери Герасимов – обвинени в насочване на нападения срещу граждански обекти и в престъпления срещу човечеството;

З. като има предвид, че в нарушение на Хагската конвенция от 1954 г. за защита на културните ценности в случай на въоръжен конфликт Русия е нападала и увредила систематично над 1 700 украински обекта на културното наследство и над 2 500 обекта на културната инфраструктура, включително музеи и архиви; като има предвид, че ЮНЕСКО е отчела щети на над 500 обекта на културното наследство в Украйна, по-специално в резултат на многократни нападения с руски ракети и безпилотни летателни апарати; като има предвид, че сред тях са обекти от

изключително световно значение, по-специално катедралата „Света София“ в Киев и историческият център на Одеса, който беше включен в списъка на застрашените обекти на световното наследство като пряко следствие от агресивната война на Русия; като има предвид, че умишленото унищожаване на културната идентичност представлява допълнително измерение на вредата, която се нанася на украинския народ;

И. като има предвид, че продължаващото използване от страна на Русия на ракети и безпилотни летателни апарати в близост до ядрени съоръжения в Украйна, включително забранената зона в Чернобил, което нанесе сериозни щети на новия защитен саркофаг на атомната електроцентрала в Чернобил, създава сериозен и постоянен риск за ядрената безопасност и за сигурността;

Й. като има предвид, че ЕС потвърди отново ангажимента си за търсене на пълна отговорност за военните престъпления и други най-тежки престъпления, призова за постоянни усилия за привеждане в действие на Специалния трибунал за престъплението агресия срещу Украйна и също така направи вноска в размер на 10 милиона евро за финансиране на предварителен екип, който ще подготви институционалните, логистичните и организационните основи на трибунала;

К. като има предвид, че на 16 декември 2025 г. ЕС подписа Конвенцията на Съвета на Европа за създаване на международна комисия за исковете за Украйна с цел да се даде възможност за обезщетяване на цивилните жертви; като има предвид, че в рамките на 135-ата сесия на Комитета на министрите на Съвета на Европа на 14 май 2026 г. в Кишинев предстои да бъде открита международната комисия за исковете за Украйна; като има предвид, че регистърът на щетите, създаден през 2023 г., служи като регистър на допустимите искове за обезщетение за вреди, причинени от Русия, и е основен инструмент, който дава възможност на Украйна и нейните граждани да търсят обезщетения съгласно международното право;

Л. като има предвид, че в своето решение от 9 юли 2025 г. по делото *Украйна и Нидерландия срещу Русия* Европейският съд по правата на човека подведе Русия под отговорност за широко разпространени и явни нарушения на правата на човека в нарушение на Европейската конвенция за правата на човека в контекста на конфликта, започнал в Източна Украйна през 2014 г., включително свалянето на полет MH17 през юли 2014 г.;

М. като има предвид, че не трябва да се допуска бъдещо примирие или мирен процес да възпрепятства, забави или подкопае текущите и бъдещите процеси по поемане на отговорност; като има предвид, че в международното право отговорността и мирът са взаимно подсилващи се императиви;

1. осъжда отново по възможно най-категоричен начин бруталната агресивна война на Русия срещу Украйна, включително умишлените ѝ удари срещу жилищни райони и гражданска и критична инфраструктура, и решително осъжда неотдавнашните жестоки нападения на Русия срещу цивилни граждани през април 2026 г.;

2. отправя отново своето искане към Русия да прекрати незабавно, напълно и безусловно нападенията си срещу цивилното население и гражданската инфраструктура, да изтегли всички военни сили от международно признатата територия на Украйна, да прекрати принудителното депортиране и незаконните осиновявания, да прекрати използването на изтезания и нечовешко отношение и да освободи и върне всички задържани, отвлечени и незаконно осиновени цивилни лица;

3. отново потвърждава своята непоколебима солидарност с народа на Украйна и своята подкрепа за независимостта, суверенитета и териториалната цялост на Украйна в рамките на нейните международно признати граници и подчертава неотменимото право на Украйна на самоотбрана в съответствие с член 51 от Устава на ООН;

4. подчертава, че агресивната война на Русия представлява грубо нарушение на международното право и на Хартата на ООН, както и безпрецедентна атака срещу европейската сигурност; подчертава, че лидерите на Русия и нейните съюзници трябва да бъдат подведени под отговорност за ролята си в престъплението агресия, военните престъпления, престъпленията срещу човечеството и други международни престъпления;

5. отбелязва с дълбока загриженост, че руската държава и нейният предшественик Съветският съюз никога не са били подвеждани под отговорност за своите престъпления, включително за клането в Катин – историческата истина за което Москва отново се опитва да изопачи в пряко противоречие с установените доказателства и собствените си предишни признания – и за масовото депортиране на цели нации в Сибир, като по този начин се затвърждава култура на безнаказаност, продължила с военните престъпления, извършени по време на първата и втората война в Чечения, с руската агресия срещу Грузия през 2008 г., с военната намеса в Сирия, а от 2014 г. насам и в Украйна, и която продължава да дава възможност за по-нататъшни жестокости; счита, че продължаващото възхваляване на личности като известния основател на съветския апарат за сигурност и архитект на държавния терор Феликс Дзержински, включително неотдавнашното наименуване на негово име на академията на Федералната служба за сигурност, както и системното отричане, изопачаване и дори оправдаване на престъпленията, извършени от Съветския съюз срещу окупираните народи и тези, които обитават територията на

днешната Руска федерация, представляват явно затвърждаване на тази култура на безнаказаност и дават ясна представа за ценностите, които изповядват лицата на властови позиции в Русия; поради това счита, че насилието, извършвано от Русия в Украйна, подстрекавано от политическото ръководство и най-високите военни структури и подкрепяно от значителни сегменти на обществото, е от системен характер и отразява дълбоко вкоренена империалистическа политика, която е неделима от насилието, репресиите и кръвопролитията; предупреждава, че ако не се осигури решителна и приложима отговорност сега, всяко очакване за бъдеща промяна би било не само неоснователно, но и опасно наивно;

6. изразява съжаление по повод на факта, че международните усилия все още не са достатъчни за прекратяване на агресията на Русия; призовава настоятелно ЕС, неговите държави членки и неговите партньори да засилят натиска, упражняван върху Русия, и да увеличат значително военната си подкрепа за Украйна, по-специално в областта на въздушната отбрана и способностите за дълбочинни удари, за да защитят цивилното население и критичната инфраструктура на Украйна;

7. приветства работата на независимата международна анкетна комисия на ООН за Украйна при разследването на предполагаеми нарушения и злоупотреби с правата на човека, нарушения на международното хуманитарно право и свързани с тях престъпления, и изразява задоволство във връзка с удължаването на нейния мандат; категорично отхвърля твърденията на Русия, че нападенията ѝ са насочени изключително към военни цели; припомня констатациите на анкетната комисия, че руските сили атакуват систематично цивилни лица и граждански обекти;

8. подкрепя създаването и бързото привеждане в действие на Специалния трибунал за престъплението агресия срещу Украйна и насърчава всички държави – членки на ЕС, да се присъединят към него; приветства ангажимента на Нидерландия да бъде домакин на началната фаза на Специалния трибунал и насърчава интензивните усилия за финализиране на предложението за домакин за втората фаза; призовава ЕС и неговите държави членки да продължат да подкрепят създаването на Специалния трибунал за престъплението агресия срещу Украйна, да гарантират, че той ще започне да функционира възможно най-скоро, и да се застъпват за по-широка международна подкрепа за него;

9. приветства решаващата роля на Евроюст и неговия съвместен екип за разследване в подкрепа на търсенето на отговорност за престъпленията, извършени в Украйна; призовава Комисията да осигури устойчиво финансиране за Международния център за наказателно преследване на престъплението агресия срещу

Украйна след декември 2026 г., като гарантира, че всички събрани доказателства остават изцяло прехвърлими на бъдещия специален трибунал;

10. приветства украинските и международните организации на гражданското общество, които документират военните престъпления на Русия в Украйна и подкрепят жертвите и свидетелите; приветства постоянната подкрепа, осигурявана от консултативната мисия на ЕС за реформа в сектора на гражданската сигурност в Украйна самостоятелно и в рамките на Консултативната група за престъпленията и зверствата в Украйна, която играе изключително голяма роля за укрепването на механизмите за отговорност;

11. подчертава, че търсенето на отговорност трябва да обхване всички лица, които са в позицията да ръководят или да дават възможност за извършване на престъплението агресия, включително високопоставени личности от политическия, военния и съдебния сектор; подчертава във връзка с това, че търсенето на отговорност следва да обхване и съдиите от Конституционния съд на Руската федерация и членовете на Държавната дума, чиито решения са дали възможност за анексирането на украински територии, като по този начин са допринесли пряко за създаването на условия за престъплението агресия, като на първо място трябва да бъдат подведени под отговорност онези, които носят най-голямата отговорност за това;

12. подчертава пълната си подкрепа за разследването от страна на Международния наказателен съд на твърдения за военни престъпления, престъпления срещу човечеството или геноцид, извършени в Украйна; припомня задължението на държавите членки съгласно Римския статут да арестуват и предават всички влизащи на тяхна територия лица, които са обект на заповеди за арест на Международния наказателен съд; изразява дълбока загриженост относно санкциите на САЩ срещу Международния наказателен съд и неговите прокурори, съдии и служители, които санкции подкопават цялата негова текуща работа по разследване и наказателно преследване и представляват сериозна атака срещу системата за международно правосъдие; призовава Комисията да задейства спешно Блокиращия регламент и призовава държавите членки спешно да увеличат дипломатическите си усилия, за да защитят и запазят Международния наказателен съд като незаменим крайъгълен камък на международната съдебна система;

13. осъжда износа от страна на Русия на зърнено-житни култури, откраднати от окупираните райони на Украйна, и подчертава, че конфискацията им може да представлява военно престъпление; призовава за незабавни действия за спиране на износа и търговията с незаконно конфискувани зърнено-житни култури;

14. изразява своята подкрепа за присъединяването на ЕС като пълноправен член на международната комисия за исковете за Украйна; призовава държавите членки да приключат бързо всички официални процедури за присъединяването си и по този начин да дадат възможност на международната комисия за исковете да започне бързо своята работа;

15. подчертава необходимостта от ефективна координация на всички механизми за отчетност с оглед избягване на дублирането на усилия, гарантиране на ефикасност и свеждане до минимум на отрицателното въздействие върху жертвите и свидетелите;

16. призовава заместник-председателя на Комисията/върховен представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност и Комисията да учредят своевременно делегация на ЕС към международните организации със седалище в Хага, към които понастоящем спадат Международният наказателен съд, Международният съд и Организацията за забрана на химическото оръжие, включително с цел да се гарантира ефективното участие на ЕС във важните нови международни структури, които предстои да бъдат създадени там;

17. приветства дългоочакваното одобрение от Съвета на заем от ЕС за Украйна в размер на 90 милиарда евро; очаква, в съответствие с разясненията, предоставени от Комисията по време на пленарната сесия през февруари 2026 г., правилно прилагане на гъвкавостта, заложена в пакета в рамките на режима на дерогация, предвиден в член 13, параграф 5 от Регламента за създаване на заема за подкрепа на Украйна[1]; отново призовава за намиране на законни начини за използване на паричните салда, свързани с руските държавни активи, блокирани по силата на санкциите на ЕС, в подкрепа на отбраната и възстановяването на Украйна, включително чрез предоставяне на компенсация по линия на Международната комисия за исковете за Украйна, и наред с други приоритети – за финансиране на възстановяването на новото безопасно затваряне на атомната електроцентрала в Чернобил, след като тя беше повредена от руските нападения с безпилотни летателни апарати;

18. приветства приемането на 20-ия пакет от санкции срещу Русия; отбелязва, че чрез използването на инструмента за борба със заобикалянето на мерките ще се предотврати отклоняването на износа на чувствителни технологии през държави извън ЕС; настоява да не се отменят никакви санкции преди постигането и устойчивото прилагане на мирно споразумение; призовава ЕС и

---

[1] Регламент (ЕС) 2026/467 на Европейския парламент и на Съвета от 24 февруари 2026 година за осъществяване на засилено сътрудничество за създаване на заема за подкрепа на Украйна за 2026 г. и 2027 г. (ОВ L, 2026/467, 26.2.2026 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2026/467/oj).

държавите членки да предприемат систематично мерки за решаване на въпроса със заобикалянето на санкциите;

19. призовава Съвета и Комисията да гарантират, че санкциите на ЕС срещу Русия се спазват стриктно и обхватът им се разширява, за да се обхванат всички лица и образувания, чиито решения дават възможност или са допринасят за извършването на военни престъпления и други тежки престъпления срещу украинското цивилно население;

20. призовава институциите и органите на ЕС, по-специално Европейската служба за външна дейност, да си сътрудничат с украинските органи и да ръководят активна комуникационна кампания в цяла Европа и по света за повишаване на осведомеността относно военните престъпления, извършени от Русия и нейните съюзници, и за оказване на подкрепа за осигуряване на отговорност и правосъдие;

21. отново заявява, че незаконното депортиране и принудителното преместване на украински деца съставлява сериозно нарушение на международното хуманитарно право и тежко нарушение на правата на човека; приветства инициативата на Комисията да поеме съвместно с Украйна и Канада домакинството на срещата на високо равнище на Международната коалиция за връщане на украинските деца в Брюксел, която ще се проведе през май 2026 г.; призовава държавите членки, които все още не са се присъединили към международна коалиция, да го направят незабавно;

22. осъжда системните опити на Русия да заличи украинските история, култура, език и идентичност; припомня, че мащабът на разрушенията, причинени от агресията на Русия, продължава да бъде сериозен и че към април 2026 г. преките щети за културната инфраструктура и културното наследство на Украйна се оценяват на над 4 милиарда евро;

23. подчертава, че руската агресивна война и ударите по промишлена и енергийна инфраструктура са причинили тежки и дълготрайни щети на околната среда в Украйна, включително унищожението на екосистеми и замърсяването на води и почви; призовава ЕС и неговите държави членки да подкрепят всички инициативи, които документират унищоженията на околната среда, причинени от войната на Русия, и да подкрепят усилията за търсене на отговорност и обезщетение;

24. потвърждава отново твърдия ангажимент на ЕС за възстановяването на Украйна и заявява отново готовността си да допринесе за възстановяването на украинската икономика и гражданската и критичната инфраструктура; подчертава стратегическото значение на механизма за Украйна за укрепването на устойчивостта на Украйна, ускоряването на

нейното възстановяване и подкрепата за пътя ѝ към устойчиво развитие и членство в ЕС;

25. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция съответно на Съвета, Комисията, заместник-председателя на Комисията / върховен представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност, правителствата и парламентите на държавите членки, президента, правителството и Върховната рада на Украйна, генералния секретар на Организацията на обединените нации, Съвета на Европа, Конгреса на Съединените щати, Международния наказателен съд и руските държавни органи.